

2 Karaktärisering av kyrkoanläggningen

2.1 Kyrkomiljön

I vägskalet mot Roslags-Bro från landsvägen mellan Norrtälje och Grisslehamn ligger Estuna kyrka synlig på långt håll i den öppna sydsluttningen. Kyrkobyggnaden dominerar den vidsträckta kyrkogården med sin vita fasad och höga plåtklädda tak. Kyrkogården är omväxlande öppen till karaktären och inbäddad i grönska. I den östra delen finns ett stort antal lövträd kvar, i den västra delen har under senare år lövträd tagits ned och lägre häckar planterats. Kring ytterkanterna ramas kyrkogården in av en trädkrans och av flera små vitputsade byggnader; gravkor, bårhus, transformatorstation och stiglucka. Av de många byggnadstyper som i äldre tid kunde höras till en kyrkomiljö som denna finns ovanligt många bevarade i Estuna. Nordväst om kyrkan finns klockstapel och sockenmagasin, i nordöst folkskola och väster om landsvägen finns prästgård, arrendatorsbostad och kyrkstall. Tillsammans med kyrkans många historiska lager blir miljön ovanligt mångfacetterad. Prästgården och arrendatorsbostaden är fortfarande tillgängliga för allmänheten då de idag används som församlingshem respektive förskola.

Estuna kyrka är särpräglad och byggd på ett påkostat sätt. Kyrkan har enastående målningar, byggnadsdelar som antyder att det funnits medeltida läktare eller till och med två våningar i kyrkorummet, torn över koret och andra särpräglade detaljer. Tunanamnet tyder på att socknen varit huvudort i häradet och haft ett större prästerskap än vad som annars var brukligt i en bondesocken.

2.2 Kyrkan

Med sitt läge längs med sydsluttningen är kyrkan ett tydligt blickfång från landsvägen. Dess strategiska läge var tydligt redan då man 1726 skrev texten på stigluckan som inleds med orden: *Them förbifarandom: I snällesta farten för...* osv. Kyrkans äldsta delar är koret och långhuset ungefär fram till vapenhusets västra vägg, dessa uppfördes under 1200-talets första årtionden. **Murarna saknar helt tegel.** Långhusets ursprungliga utsträckning västerut visas av ytterportalerna som idag leder till vapenhuset och av en rest av långhusets första västmur som syns under läktaren.

Koret är lägre och smalare än långhuset och ett av de äldre exemplen på Upplandskyrkor med rakt avslutat kor. Kyrkor med rakt avslutat kor bildar en mellanform mellan de äldre romanska kyrkorna med absid och senare salskyrkor där koret är lika högt och brett som långhuset. Kormurarna är kraftiga även mot långhuset och det finns en öppning i muren på vinden mellan kor och långhus. Korets utformning tyder på att det från början kan ha varit tänkt att byggas som en kastal eller östtornskyrka. Planerna har dock i så fall snart ändrats och bygget har fortsatt med kor och långhus murat i förband, utan torn över koret.

Sakristian har sannolikt kommit till snart efter att kor och långhus blev färdiga vilket antyds av att öppningen till koret har samma utseende som en igensatt fönsterglugg i korets vind. Att sakristian är byggd efter koret framgår av att murarna inte är i förband med varandra.

Sakristians har ett brant pulpettak.

Långhuset byggdes ut åt väster till sin nuvarande utsträckning på 1290-talet, dateringen antyds av att den västra gaveln saknar de målningar som tillkom i den ursprungliga kyrkan på 1270-talet. Efter tillbyggnaden återinvigdes kyrkan 1298 enligt ett dokument som hittats vid en renovering.

Vapenhuset mot söder byggdes i slutet av 1400-talet med ett tegelornerat gavelröste typiskt för den tid då tegel blivit allmänt använt i kyrkobyggnader och dess dekorativa möjligheter utnyttjades. I och med att vapenhuset byggdes fick kyrkan sin nuvarande utsträckning.

Kyrkan har exteriört varit putsad redan tidigt. Från sakristians vind är kormuren oputsad medan överdelen av långhusets mur, synlig från vapenhuset, är putsad. Kyrkan har alltså putsats efter att sakristian byggdes men före vapenhuset tillkom. Fasaderna är slätputsade med markerade slätputsade hörnkedjor. Kring ingången i väster finns dekorationer i putsen, en rusticering kring portalen som omges av ett bjälklag buret av två kolonner. Denna ingång tillkom 1732 och rusticeringen härstammar antagligen från denna tid men har utökats senare med det omgivande ornamentet. Kyrkan har putsats om flera gånger, nuvarande puts ska ha tillkommit på 1840-talet. Putsen har olika struktur på olika delar av kyrkan, norra och östra ytterväggarnas puts är mer ojämn än på övriga sidor och ger ett mer ålderdomligt intryck, det är möjligt att åldern på olika putspartier kan variera. Sockeln är markerad med spritputs.

Till exteriörens ålderdomliga karaktär bidrar de olika stora fönstren. Till formen är de lika med rundbågiga nischer och bågarna tredelat avslutade uppåt. Bågarna härstammar i de flesta fall från 1842-1844 års restaurering men försågs 1929 med blyspröjs och gröna antikglas. Beslagen är mest från 1800-talen men enstaka är äldre återanvända beslag och vittnar om hur smide ansågs värt att återanvända. Igensatta fönster finns i vapenhuset, i korets gavel mot öster och i östra gavelröset samt i långhusets västra gavelröste och berättar om förändringar i kyrkans användning och olika utbyggnadesetapper. Norra sidans fönster liksom korets fönster mot öster tillkom 1732, övriga fönster har förstörats under 1700-talet eller vid 1842-1844 års restaurering.

Kyrkan har två ingångar, idag används mest den västra även om ingången från vapenhuset kan verka mer naturlig, rymligare och med en öppen vy över kyrkogården och landskapet söderut. Dörren i väster är utåtgående och har en korgbågig avslutning. Dörrbladen med rustik panelklädsel gjordes 1929 med den gamla dörren som förlaga. Ingången till vapenhuset är smal och med spetsbågig, trespråkig omfattning, troligen i ursprunglig storlek. Dörrbladet kan vara samtidigt med att vapenhuset byggdes på 1400-talet men har i så fall senare utvändigt beslagits med en tjärad fiskbensmönstrad panel, idag med vacker patina. Portalen mellan vapenhus och långhus är den ursprungliga ingången till kyrkan, se nedan.

Taken är sedan 1889 täckta med svartmålad enkelfalsad skivplåt i det för den tiden vanliga formatet 600 x 1200 mm. Täckningen gjordes om i samma utförande 1992. Långhusets gavelspetsar kröns av rikligt utsirade smideskors märkta 1727 och koret har ett kors med klot och en flöjel märkt 1620.

Interiören är en helhet av delar som fogats samman på ett harmoniskt sätt och vars formspråk väl anpassats till varandra. Kalkmålningarna är av mycket stort intresse genom sin ålder, figurativa kalkmålningar från folkungatiden finns i Sverige bara på något enstaka ställe utöver Estuna. Dessutom kan de här jämföras med målningar från 1400-talet intill 1200-talets målningar. Kyrkorummets karaktär bestäms mest av de rikliga kalkmålningarna och av snickerier som i huvudsak härstammar från 1700-talet. Ljuset är behagligt men inte dominerande genom fönster som ger ett begränsat ljusinsläpp.

Vapenhuset är rymligt och täckt med ett obemålat åttadelat ribbvalv. Valvet är slaget samtidigt som vapenhuset byggdes. Golvet är ett tegelgolv från 1929. Längs väggarna finns

två bänkar av trä av okänd ålder, på östra sidan är bänken flankerad av två uttrycksfulla skåp i allmogestil dekorerade med skärningar i dörrbladen i form av en stiliserad blomma infälld i en romb samt marmoreringar i grågröna nyanser. Skåpen bör ha tillkommit vid 1929 års restaurering. Bredvid ytterdörren finns ett igensatt fönster och på östra väggen en inmurad krok som kan ha använts att hänga ett altarskåp på vilket visar att vapenhuset använts som kapell vilket var ganska vanligt förekommande. Ingången till långhuset är den ursprungliga entrén, ursprungligen säkerligen mindre i omfång. Någon gång under 1300-talet har den tagits upp till nuvarande storlek, med en spetsbågig femsprångig omfattning mot vapenhuset och en enklare nisch mot långhuset. I nischen är teglet målat med blå och röd färg såsom gjordes under denna tid för att accentuera byggnadsmaterialet. Dörrbladet mot långhuset är medeltida och har vackert arbetade smidesdetaljer. Gångjärnen antyder byggnadshistorien genom att de är återanvända från den äldre mindre dörr som suttit på platsen. Dörren mot vapenhuset tillkom på 1980-talet för att för att förbättra värmeållningen i kyrkan.

Innanför västra entrén finns ett vindfång byggt i trä 1929 under orgelläktaren, en pardörr leder till långhuset, åt sidorna finns enkeldörrar som i söder leder till en förvaringsskubb, i norr till den medeltida smala och vindlande murade spiraltrappa som leder till läktaren och långhusets vind.

Golvet i långhuset och koret är lagda 1929 med rött tegel.

Långhusets tre valv slogs vid 1400-talets mitt, det västligaste är ett kryssribbvalv, de två främre är stjärnribbvalv. Valven vilar på murade sekundära pelare med spetsbågiga sköld- och gördelbågar mot yttermurarna. Kyrkan har ursprungligen troligen haft ett slätt innertak av trä, alternativt haft öppna takstolar. Därefter slogs omkring år 1300 ett trepassvalv av trä som lämnat tydliga spår efter sig genom välbevarad puts formad efter trepassvalvet i långhusvindens gavelrösten. Trepassvalvet bör ha tillkommit i samband med att de första målningarna gjordes i kyrkan. Målningarna har daterats stilmässigt samt genom kyrkans övriga tillkomsthistoria till 1270-talet. De är därigenom bland de tidigaste figurativa kalkmålningarna i Sverige. Målningarna är högt belägna längs väggarna och avslutas i nederkanten av ett draperi vilket gör att det kan ha funnits en läktare längs kyrkans väggar, ett antagande som också stöds av att det finns en lucka tillräckligt stor för en människa passera genom från korvinden mot långhuset. Då tegelvalven slogs på 1400-talets täcktes mycket av 1200-talets målningar över. Det vi idag ser av dem finns i trepasset på långhusets östra gavelröste samt delar över och under murbågarna i långhusets mittpartier längs södra och norra väggarna. Vidare även nedanför sköldbågen i långhusets vägg mot koret. I korvalvet finns enklare dekorativa målningar bårder från samma tid. Målningarna är skadade och det är svårt att dra alltför långtgående slutsatser av motiven. Längs norra och södra och östra muren rör det sig om helgonbilder. De bättre bevarade målningarna i trepasset på vinden föreställer Kristi korsfästelse, nedtagandet från korset och kvinnorna vid graven. Motiven visar stor likhet med målningar i Tyskland, Danmark och på Åland från 1100- och 1200-talen med bland annat stora händer på människorna som ett av flera utmärkande drag. Färgerna domineras idag av en ljus rödbrun ton samt gråaktiga blekta kulörer.

De målningar i valv och på väggar som idag utgör den mest framträdande delen av kyrkorummet tillkom 1463, dateringen kommer av uppteckningar om ett målat årtal som nu är borta. Motiven i valven är bland annat evangelistsymboler och scener ur gamla testamentet, på väggarna motiv ur passionshistorien och berättelser om den förlorade sonen. Jämförelser har kunnat göras med målningar ur den så kallade Strängnässkolan och med målningar i Södra Rådas nu brunna kyrka. I färgskalan syns en tydlig skillnad mot de äldre målningarna.

Väl bevarad caput mortum, grönt samt blått är de mest framträdande kulörerna, samt som till exempel mönjeröd som med tiden svartnat.

Kyrkans snickerier har till största del kommit till under 1700-talet. Bänkinredningen med slutna bänkkvarter har enkel rokokodekor och är tillverkad 1732 av snickaren Anders Snyffelbom från Norrtälje. Efter mindre ombyggnader 1929 är bänkarna bekväma att sitta i och är målade med marmoreringar i grått och ljust brunt i ton med kalkmålningar och övriga snickerier.

Orgelläktarens svängda fasad återkommer i predikstolen och altaret som är tillkomna i samma period kring 1760-talet. Uppe på läktaren är karaktären ålderdomlig då den genomgått ovanligt få förändringar sedan den byggdes. Golvet, liksom undertaket under läktaren är av kilande handhyvlade brädor satta med synlig spik. Längs väggarna finns enkel väggpanel av samma utförande. Bänkarna har bytts år 1885, samtidigt som en trätrappa togs bort och den medeltida spiraltrappan av tegel ordningställdes som uppgång till läktare och långhusvind. Den nuvarande orgeln byggdes 1899 av firma Zetterqvist i Örebro. Kyrkans orglar har haft lång livslängd. Nuvarande orgel har bara genomgått en mer genomgripande förändring då den omdisponerades 1917. Föregående orgel byggdes samtidigt med orgelläktaren och även denna orgel genomgick endast en mer omfattande ombyggnad.

Predikstolen i rokokostil är tillverkad av bildhuggaren Kindgren i Stockholm 1771 och nås via en trappa genom triumfbågens tjocka mur mellan långhus och kor. Predikstolen är ett elegant snickeri- och bildhuggeriarbete från en verkstad i Stockholm, snickerierna som färdigstälts lokalt, trappan och den omgivande brädfodringen framstår i jämförelse som ganska enkla och berättar på det sättet om hantverkets organisation vid den tiden. Predikstolen är rikligt förgyllt och bland dekoren märks flera keruber både på korg och ljudtak.

Koret har ett ursprungligt tunnvalv slaget av gråstensflis vilket bidrar till antagandet att koret först varit tänkt att uppföras som torn. Golvet är belagt med tegel. Altaret av trä och altarringen har former med svängda fronter som återkommer i läktare och predikstol och marmoreringar i grå nyanser likt övriga snickerier samt dessutom med riklig förgyllning. De är tillverkade 1764 av snickaren Dahlström i Norrtälje som vid denna tid gjorde många arbeten även i kyrkorna i trakten. Altaruppsatsen består av två bjälklag burna av fyra kolonner, mellan bjälklagen altartavla och en båge krönt av en strålande Jehovasol. På bjälklagen sitter dygderna Hoppet och Kärleken med ett ankare respektive brinnande hjärta i famnen. Som altartavla finns sedan 1929 en oljemålning av Gunnar Torhamn föreställande måltiden i Emaus. Altaruppsatsen är sammansatt av delar tillverkade av flera olika snickare på 1760- och 1770-talen. Koret i Estuna utmärks också de slutna bänkar i samma utförande som långhusets på var sidan om altaret.

Koret och långhuset belyses av fyra ljuskronor, i långhuset hänger tre kronor i malm från 1600- och 1700-talen. I koret en ljuskrona av glas på mässingsstomme från 1780-talet, tillverkad av spegelmakaren Niclas Meunier i Stockholm, vilket måste vara samma person som sålt altartavlan till Edsbro kyrka.

Sakristian är enkel med odekorerade valv. Golvet är ett trögolv, nu täckt med heltäckningsmatta. Valvet är ett fyrdelat ribbvalv som är sekundärt slaget samtidigt som långhusets valv. Dörren till sakristian är en rektangulär plåtbeslagen trädörr från 1700-talet. Dörröppningen är trång, grovt slaget rundbågig och visar på de tjocka väggar koret har. Fönsternischen är korgbågig och fönstret treskuret upptill likt kyrkans övriga fönster. I

sakristian finns ett sentida skrudskåp, i övrigt har rummert en ålderdomlig allvarlig prägel genom äldre möbler från 1700-talet samt de anslagna trycken av konungens tal vid öppnandet av riksdagen år 1771, 1772, 1810 och 1817.

På många ställen finns spår av äldre utbyggnadsetapper och funktioner i form av till exempel skvallerhål, hål för klocksträngar, rester av en trappa mellan kor och sakristia, igensatta fönster, krokarna och liknande. Dessa spår är inte särskilt framträdande men bär mycket information om kyrkans historia om de sätts in i sitt sammanhang.

2.3 Kyrkogården

Kyrkogården är ovanligt vidsträckt och har säkerligen utvidgats under årens lopp. Kyrkogården omgärdas av en enhetlig kallmurad gråstensmur utan tak eller torvtäckning. Muren lades i mitten av 1800-talet och kantas av en krans av hamlade lövträd som skänker variation genom sina olikstora kronor. I östra delen av kyrkogården kantas gångarna av lövträd som ger den ett ombonat intryck. I den västra delen har många träd tagits ned och häckar planterats. Gångarna är genomgående grusade. De grästäckta gravarna överväger men ovanligt många äldre grusgravar finns varav några från 1800-talet. Gravkors av gjutjärn bidrar också till variationen. Norr om kyrkan finns endast någon enstaka grav. Att norra sidan här inte använts för gravar är snarare ett resultat av att kyrkogården är vidsträckt än att gamla sedvänjor levt kvar men ändå värt att lägga märke till. Till inramningen av kyrkogården bidrar i hög grad de putsade vita byggnader som står längs ytterkanterna, stiglucka, gravkapell, bårhus och transformatorstation, se 2.5 och 2.7. Rakt öster om kyrkans kor finns en enkelt utformad minneslund.

2.4 Klockstapeln

På en höjd norr om kyrkogården står klockstapeln tillsammans med sockenmagasinet. Klockstapeln har från början varit öppen men senare byggts till och klätts in. Sannolikt byggdes stapeln omkring 1644 och kompletterades under det kommande årtiondet med spån och fick ett golv i klockvåningen. Lillklockan är gjuten 1657 och storklockan 1664 eller 1667. Under 1700-talet gjordes flera reparationer i klockstapeln, nuvarande täckbrädor strävor härstammar antagligen från dessa tillfällen. 1803-1805 gavs stapeln en mer klassicistisk form. Klockstapeln kläddes in, taket höjdes och stenfoten nylades. Vid slutet av 1800-talet kläddes stapeln helt in med slätplåt och målades svart på lutande ytor och tak och vit på de vertikala ytorna på klockvåningen. Plåttäckningen togs bort på 1986 och ersattes med nuvarande inklädning.

Den nedre utsvängda delen är klädd med svarttjårade brädor medan den ovanliggande klockvåningen har vit oljemålad panel och tjårade ljudluckor. Taket är klätt med spån, lanterninen är vitmålad och krönt av ett tråkors.

2.5 Stigluckan

Väl synlig mot vägen med en särpräglad trätavla med skrift i frakturstil på gaveln välkomnar stigluckan Estuna kyrkas besökare sedan den uppfördes 1726. Skriften var först skriven direkt på putsen men fördes 1730 över till träskylten. Stigluckan är kraftigt byggd i vitputsat tegel och med enkupigt tegel på taket. I östra gaveln finns en tjårad lucka till ett vindsutrymme. Grindarna av trä i en enkel rokokostil tillkom troligen 1787. Tidigare har funnits minst två andra stiglucker, dels på samma plats som nuvarande och dels i den östra kyrkogårdsmuren.

2.6 Sockenmagasinet

Sedan 1850-talet har sockenmagasinet sin plats intill klockstapeln. Tidigare stod den invid kyrkan. Magasinet är byggt i rödfärgat opanelat liggstimmer, i bakre delen en panelklädd mindre tillbyggnad. Taket är täckt med enkupigt lertegel och den enda dörren är en bräddörr klädd med liggande svart panel.

2.7 Övriga byggnader på kyrkogården

Besökarens blick dras gärna till tre små vitputsade byggnader i kyrkogårdens ytterkant, symmetriskt utplacerade längs östra, västra och södra sidan. Äldst av dem är gravkapellet i öster, byggt omkring 1746 för bergsrådet Lars Benzelstierna. Benzelstierna bodde på Norrmalma gård som senare ägdes av familjen von Post varför kapellet ofta kallas von Postska gravkapellet. Kapellet har slätputsade vita väggar, tak av svartmålad slätplåt och dörr av samma material. Längs södra muren finns ett bisättningshus som är byggt år 1934 med gravkapellet som förebild och i liknande storlek. Längs västra muren, inte långt från stigluckan finns en transformatorstation byggd i samband med att el drogs in i kyrkan 1929, även denna i liknande utförande men mindre i storlek. Tillsammans bidrar byggnaderna till kyrkogårdens inramning och vittnar om utveckling av begravnings seder och teknik.

Om kyrkans funktion i socknen i äldre tider vittnar också fattigbössan från 1753 belägen norr om stigluckan.

2.8 Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

Estuna kyrkomiljö är ovanligt rik och sammansatt. Kyrkobyggnaden har ovanligt många spår som vittnar om dess intrikata tillkomsthistoria. Kyrkogården och de många byggnaderna inom anläggningen gör att den har stora skönhetsvärden samtidigt som den har stora historiska dokumentvärden. Byggnadshistoriskt finns rikligt ned information om äldre byggnadsskick från 1200-talet fram till 1900-talet och de många byggnaderna kring kyrkan vittnar om social, religiös och ekonomisk organisation under en lång tid. Interiören är ovanligt harmonisk och välkomponerad. Snickerierna är väl avpassade till varandra liksom färgskalorna samspelar väl med kalkmålningarna. Kalkmålningarna har mycket stort konsthistoriskt intresse genom att vara bland de äldsta figurativa kalkmålningarna i Sverige.

Att särskilt tänka på vid användning och förvaltning av kyrkoanläggningen och byggnaderna

- Kyrkomiljön är framträdande i landskapet. Mot söder avtecknar sig kyrkan tydligt från landsvägen i det öppna jordbrukslandskapet. Upplevelsen accentueras av att miljön ligger vid ett vägskäl.
- Kyrkan har två huvudsakliga byggnadsperioder. Kor, långhus och sakristia byggdes helt i gråsten under en begränsad tid på 1200-talet. Vid slutet av 1400-talet tillkom vapenhuset av gråsten med tegelornerat gavelröste. Kyrkan var redan under medeltiden putsad i sin helhet och har sedan dess bara förändrats när det gäller begränsade delar som fönster och takmaterial.
- Interiören domineras av beståndet av kalkmålningar och välbevarade snickerier av hög ålder som behandlats på ett harmoniskt sätt i 1929 års restaurering. Snickerierna fick då en målningsbehandling med harmonierande men samtidigt något avvikande toner på de olika delarna.

- Kalkmålningarna tillhör de mest värdefulla i landet genom sin delvis ovanligt höga ålder och genom att det finns partier som aldrig varit överkalkade.
- I interiören finns många spår av äldre utbyggnadsetapper och funktioner i form av till exempel skvallerhål, hål för klocksträngar, rester av trappa mellan kor och sakristia, igensatta fönster, krokar och liknande. Dessa kan verka oansenliga men bär mycket information om kyrkans historia.
- Orgelläktaren är ovanligt lite förändrad sedan den byggdes 1764. Detta ger kunskap om hur man behandlade en sådan byggnadsdel när den uppfördes och en upplevelse av hög ålder genom den patina som finns.
- Orgeln har sedan den byggdes 1898 endast genomgått en mindre ombyggnad 1917 samt smärre upprustningar vilket gör den ovanligt lite förändrad och därigenom värdefull ur orgelhistoriskt hänseende.
- Kyrkogårdens stora bestånd av hamlade lövträd bidrar till att ge den en ombonad karaktär i det öppna landskapet. Även de fyra mindre putsade vita byggnaderna som återfinns utmed murens östra, västra och södra långsidor bidrar till att rama in kyrkogården.
- Norr om kyrkan finns inga gravar vilket är ett ålderdomligt drag som idag är ovanligt.
- Upplevelsen av kyrkomiljön berikas av det stora beståndet av större och mindre byggnader kring kyrkan och påminner om den roll kyrkan haft och fortfarande delvis har. Av byggnader som fortfarande är i kyrkans ägo finns i norr klockstapel och sockenmagasin samt väster om landsvägen prästgård och arrendatorsbostad. Dessutom finns kyrkstallet och folkskolan bevarade.

2.9 Källor, litteratur och övriga uppgifter

ATA, Antikvariskt-topografiskt arkiv, Stockholm.

Bonnier, Ann Catherine, *Kyrkorna berättar: Upplands kyrkor 1250 – 1350*, 1987.

Kilström, Bengt Ingmar. *Estuna kyrka*. *Upplands kyrkor 92B*. 1993.

Rhezelius, Iohan Haquini Rhezelii *Monumenta Uplandica*. Utgiven i *Upplands fornminnesförenings tidskrift 1913-1915*.

ULA, Uppsala landsarkiv. *Kyrkans arkivalier, främst räkenskapsböcker och stämmoprotokoll*. Refererade av Wilcke-Lindqvist.

Wilcke-Lindqvist, Ingeborg. *Estuna kyrka*, i *Sveriges kyrkor band 5:2*, s 673-778, 1966.

Fredrik Ekström, kyrkoherde, muntlig källa

Veikko Kinnunen, kyrkvaktmästare, muntlig källa

Inventeringsdatum: 31 augusti 2007

Inventerare: Magnus Henriksson

Ansvarig för kulturhistorisk karakterisering och bedömning: Magnus Henriksson

Rapportsammanställning: Magnus Henriksson